

ÇOCUKLARA DERS ÇALIŞMAYI NASIL SEVDİRECEKSİNİZ?

Eğer hayatın içinde bazı hedeflere ulaşılması isteniyorsa, sorumluluk alarak yaşamak son derece önemlidir. Ders çalışmak da, bu sorumluluğun bir parçası. Ancak, çocuklara verilen ödevlerin de pedagojik kriterlere uygun olması ve insaf ölçünü de aşmaması gerekir. Bir çocuğun neredeyse tüm günü okulda geçiyor. Üstüne bir de uzun saatler süren ödevler ve projeler verildiğinde, çocuğun ruh sağlığı açısından ne kadar zorlayıcı bir durum olacağı açıktır. Bir çocuğun her şeyden önce çocuk olduğu ve ders çalışmaktan başka hakları da olduğu unutulmamalı.

❖ Peki çocuklara nasıl ders çalıştırabiliriz?

Ders çalışma alışkanlığını kazandırmak hiç de kolay değil. Bu sürecin, hem öğretmenler hem de anne-baba tarafından son derece bilinçli bir şekilde yönetilmesi gerekir. Bunun için bazı kritik noktalara dikkat edilmesinde yarar var:

❖ Erken yaştan itibaren çalışma alışkanlığı

Bir davranışın alışkanlık haline gelebilmesi, o davranışın erken yaşlardan itibaren tekrar edilerek yapılmasına bağlı. O halde, ders çalışma alışkanlığı kazandırılacaksa, okul öncesi dönemde başlayan küçük sorumluluk görevleri bir başlangıç noktası olabilir. Bu da 15-20 dakikayı geçmeyecek bir faaliyetle sınırlandırılmalı.

❖ Düzen sağlanmalı

Alışkanlık, düzenli tekrar ve süreklilik gerektirir. Bu nedenle, ders çalışma davranışının “**süre olarak az ama süreklilik halinde**” devam ettirilmesi son derece önemli. Düzenlilik ve süreklilik, beyindeki sinir hücreleri arasındaki bağlantının güçlenmesini sağlar. Böylece, zaman içinde “**ders çalışma davranışı**” bir **alışkanlık haline dönüşür**.

❖ Aşamalı olarak süreç ya da miktar artırılmalı

Ders çalışma alışkanlığının kazandırılmasında, kısa süre ile başlayıp süreç içinde aşamalı olarak artırarak ideal süreye ulaşılması doğru olur. Başlangıçta 15-20 dakika ile başlayan bir çocuk, bir iki hafta bu süreyle devam ettikten sonra, giderek 5 dakikalık artırımlar yapın. Bu da yaklaşık olarak 1,5 aylık bir zamanı kapsar. Eğer çocuk

çalışmaktan keyif alıyor ve süre açısından da bir sorun yaşamıyorsa, ideal süre ile başlamakta bir sakınca yok.

❖ Ödüllendirme yapılabilir

Bazı çocukların, ders çalışma alışkanlığı oturana kadar ödüllendirmeye ihtiyacı olabilir. Başlangıç aşamasında ara ara ödüllerle çocuğun motivasyonu artırılabilir. Burada dikkat edilmesi gereken üç temel nokta var. **Birincisi**, ödülün düzenli değil, aralıklı olması gerekir. **İkincisi**, ödülün abartılı bir şey olmamalı. **Üçüncü** kritik nokta da, alışkanlık geliştikçe ödülün de ortadan kaldırılmasıdır.

❖ Çocuğun yerine ödevi asla siz yapmamalısınız

Anne-babaların kesinlikle çocuğun yerine ödevlerini yapmamaları gerekir. Çünkü öğrenmesi beklenen kişi anne-baba değil, çocuktur. Anne-babalar çocuğun zorlandığı durumlarda küçük ipuçları verebilirler ama bir ödevi büyük çoğunlukla kendilerinin yapmaya kalkması hiç doğru değil.

❖ Minimum saat uygulaması yapılmalı

Belirli bir ders çalışma alışkanlığı olan öğrenciler de, bazı günler aşırı sıkılmaktan dolayı çalışmayı bırakabilirler. Ancak, bu ara vermeler artıkça, alışkanlığın bozulması ihtimali vardır. Böylesi durumlarda, çocukla konuşulmalı

ve “**minimum saat**” uygulaması yapılmalı. Uygulama öncesinde, çocuğa verilecek mesaj şudur: “**Evet, bazı günler içinden hiç ders çalışmak geçmediğinin farkındayım ve bunu anlıyorum. İçinden hiç ders çalışmak geçmediğinde seninle minimum saat uygulaması yapalım**” dedikten sonra, çocukla konuşarak onun için uygun olabilecek bir minimum süre ya da ödev miktarı belirleyin. Bu, 15 dakika da olur, 5 tane problemi çözmek de olabilir.

❖ **Ödevlerini yapması konusunda hatırlatma yapılmalı ancak ısrar edilmemeli**

Anne-babaların, çocuklarına ödevlerinin olup olmadığını sorması doğal. Ancak, bunu çocuk için bir eziyete çevirmeyin. Ders çalışma alışkanlığı oturduktan sonraki günlerde, çocuğa bir iki kez ödevi ile ilgili hatırlatma yaptıktan sonra ısrarcı olunmamalıdır. Eğer çocuk düzenli olarak ödev yapmamaya başlamışsa, o zaman öğretmenle iletişim kurup bilgi aktarmaları en doğru yol olur.

ÇOCUKLAR NEDEN DERS ÇALIŞMAZ?

1) Çocuğun doğası: İnsanın doğasının bir yanı sorumluluk almak, üretmek, eyleme geçmek olsa da, diğer yanı konfor ve eğlence arayışındadır. Bu açıdan, bir çocuğun, ders çalışmak yerine oyunu ve eğlenceyi tercih etmesi doğal olarak kabul edilebilir.

2) Hormonal düzen ve tercihler: Beyin, haz odaklı bir aygıttır. Dopamin denilen kimyasal, beyni haz aramaya yöneltir. Bu nedenle, diyebiliriz ki, beynimiz sorumluluk yerine hazza öncelik veren bir aygıttır. Hatta sorumluluk dediğimiz faaliyetleri bile hazza ulaşmak için yerine getirir. Hazzı erteleyen ve kontrol eden beyin bölgesi de alın bölgesidir ve bu bölge en geç gelişen yerdir. Ders çalışmak ise genel olarak sıkıcı bir süreçtir.

Bu nedenle bir çocuk, ders çalışmak yerine arkadaşıyla sohbet etmeyi, gezmeyi, oyun oynamayı daha fazla tercih eder.

ASLINDA SÜRECİN NORMAL OLDUĞUNU KABUL ET

3) Çocuğun motivasyon tipi: Motivasyon, bir işi isteyerek yapmaya yönelme olarak tanımlanabilir. İç ve dış motivasyon tipinden söz etmek mümkündür. Bir çok faaliyette değişse de, genellikle iç ya da dış motivasyon tipinden birine daha yatkın olabiliriz. Bu motivasyon tipleri doğuştandır. Bu nedenle kolay kolay değişmez. İç motivasyon kaynakları güçlü çocukta çalışma alışkanlıklarının gelişmesi daha kolay olmasına karşın, dış motivasyon kaynakları güçlü çocukta daha çok yönlendirilme ihtiyacı vardır.

MOTİVASYON TÜRÜNÜ BELİRLE

4) Çalışma alışkanlıkları ile ilgili geçmiş yaşantılar: Çocukların geçmişten gelen çalışma alışkanlıkları da bir başka etkidir. Özellikle küçük yaşlarda, kısa süreli ama düzenli çalışmalarla geliştirilmesi gereken çalışma alışkanlığı zamanında

kazandırılmamışsa, sonraki yıllarda sonuç almak çok daha zordur. Alışkanlık oluşturmak gerçekten de uzun süre ister. Özellikle birinci sınıftan itibaren çalışma alışkanlığının geliştirilmesi için çaba harcamak son derece önemli.

ÇALIŞMA ALIŞKANLIKLARINI GÖZDEN GEÇİR, DÜZENLE

5) Anne-babanın ders çalışma ile ilgili çatışmacı tavrı: Anne-babalar, kendi kişilik özellikleri ve önceliklerine göre çocuklardan beklentiler oluştururlar. Birçok anne-baba için öncelik beklentilerden biri çocuğunun ders çalışmasıdır. Beklediği düzeyde ders çalışmayan çocuğu karşısında anne-babalar, kimi zaman üzülmede, kimi zaman kaygılanmakta, kimi zaman da öfkelenebilmektedir. Bu süreci akıl odaklı değil de duygu odaklı yöneten anne-babalar, çocuklarının içinde bulunduğu durumu anlamak yerine tepkisel yaklaşımlar sergilerse, süreç daha da içinden çıkılmaz bir hale gelir.

SÜRECİ AKIL ODAKLI YÖNET ,DUYGU ODAKLI DEĞİL

Sonuç olarak çocuğun ders çalışmasını beklemek doğal. Onlar da aslında çalışmalarını gerektiğini bilir. Ancak, unutmamalı ki, hayatımızda doğru olduğunu düşündüğümüz ve bildiğimiz halde bizim de yapmadığımız ya da yapamadığımız çok şey var.

Hazırlayan: Bahri UYSAL/Psikoljik Danışman

Kaynak:

<https://www.gazetevatan.com/yazarlar/yard-doc-dr-oktay-aydin/cocuklara-ders-calismayi-nasil-sevdireceksiniz-700892>